

Primavera, la passió per la imatge

CATALÀ-ROCA

La X Primavera Fotogràfica de Catalunya vol establir un pont entre el passat i el futur. És temps de reflexió. El certamen biennal presenta enguany 172 mostres, d'uns quatre-cents autors, repartides en 34 poblacions catalanes. Una pluja torrencial d'obres, per a tots els gustos, que finalitza a finals de maig.

Autoretrat de Català-Roca. La Primavera Fotogràfica ret un homenatge al fotògraf de Valls, amb l'exposició "Català-Roca. Una nova mirada".

Quan es van celebrar les primeres Jornades Catalanes de Fotografia a la Fundació Miró de Barcelona l'any 1980 (dos anys més tard es coneixeria com la Primavera Fotogràfica de Catalunya), era difícil veure fotos a museus i galeries. Precisament per trencar amb aquest aïllament va néixer aquest certamen biennal organitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat que prenia com a model exemples francesos i concretament les trobades d'Arles. Si a la segona Primavera van participar 63 autors en 57 exposicions; enguany es presenten, fins el 31 de

maig, 172 mostres d'uns 400 autors repartides en 34 poblacions catalanes. Els objectius del certamen s'han anat redefinint a cada convocatòria. Fa només una dècada que David Balsells (Lleida, 1947), director de la Primavera, afirmava que la fotografia tenia una gran acceptació com a document, però no com a obra d'art. Enguany és reconeguda com una disciplina artística, els museus l'han introduïda en els seus departaments i les galeries en les seves programacions. A més, al 1996 es va editar el Llibre Blanc del Patrimoni Fotogràfic de Catalunya, una valuosa eina de treball

i un reconeixement de les obres dels nostres fotògrafs. Després d'anys de reivindicació la Primavera del 2000 és, segons el seu director, una plataforma per reflexionar sobre una disciplina artística que pot contribuir a la revisió històrica del país. Fer un pont, com ja apuntava fa dos anys, entre el passat i el futur. És també el moment, segons Balsells, de ser conscients de l'important patrimoni que encara queda per recuperar sense deixar de banda "una necessària cultura fotogràfica i una anàlisi de la introducció de la fotografia en el terreny del col·leccionisme".

Una de les novetats d'aquesta Primavera és que, per primera vegada, s'integra al Festival de la Llum compartint calendari i esforços amb més de vint festivals que se celebren en diversos països: Houston, Moscou, París, Montreal... (web: www.festivaloflight.net). També s'estudia la possibilitat d'editar un llibre-recull dels deu anys de la Primavera.

Diversitat tècnica i temàtica.

Una de les dificultats que té la Primavera, i que veus crítiques al certamen han apuntat en d'altres edicions, és la seva elevada oferta concentrada en tan poc temps. Per això es recomana, agenda en mà, anotar-se les que més interessin. Entre l'allau d'imatges que enguany es presenta, sense englobar-se sota cap etiqueta temàtica, cal citar, per exemple, les exposicions-homenatge a tres autors desapareguts: Català-Roca, Ton Sirera o Xavier Miserachs; la del xilè Camilo José Vergara sobre el nou gueto americà; el recorregut pels 160 anys de vida de la fotografia; l'estudi de persones i espais que fa Humberto Rivas; els nus, com a estudi del pas del temps, de Pere Formiguera; la visió d'Inge Morath, dona d'Arthur Miller i col·laboradora de l'agència Magnum; les imatges de reconstrucció del Liceu de Manolo Laguillo; els personals retrats d'Alberto García-Alix; la posició ideològica de l'alemany Jürgen Klauke; la visió contemporània

d'un grup d'autors sobre els límits de l'àmbit públic i privat; les imatges d'un grup de fotògrafs britànics que han fusionat la moda a la fotografia; les fotos periòdiques, seguint la Mare Teresa de Calcuta, de Kim Manresa; l'insòlit projecte de Joan Fontcuberta sobre la desaparició d'un cosmonauta rus; l'evolució del fotograma segons 29 artistes o les fotos i guions de Carlos Saura.

Al Centre d'Art Santa Mònica (fins al 4 de juny, primera planta), es presenta el treball antològic del lleidatà Ton Sirera (1911-1975), considerat el pioner de l'abstracció fotogràfica, a més d'agitador de l'ambient cultural de la Lleida dels seixanta i practicant de la fotografia aèria. Santa Mònica tam-

bé exhibeix, en un altre espai del seu centre i en les mateixes dates, les imatges del barceloní Pere Formiguera, una reflexió sobre el pas del temps a partir de nus de persones de diferents edats i sexe. Un projecte, batejat com a *Cronos*, que Formiguera (un dels fundadors de la biennial) va iniciar al 1990 i que culminarà a finals d'aquest any. En total s'hi presenten 600 obres.

Tot i que la data oficial d'inauguració de la Primavera va ser el passat 4 d'abril, dies abans el certamen va donar llum verd a algunes exposicions, com la d'un altre clàssic del gènere, Xavier Miserachs (fins 18 d'abril al Col·legi de Periodistes de Catalunya). 101 fotografies —entre elles un retrat de Dalí—, realitzades per a llibres i revistes, d'un creador que, sempre acompanyat de la seva inseparable Leica, va marcar època a Espanya.

A la Fundació Miró (del 12 de maig al 9 de juliol) s'exhibirà "Català-Roca. Una nova mirada". De l'autor de Valls, mort a Barcelona fa dos anys, es podran veure més de 200 fotografies, un recorregut que vol deixar constància de la seva aportació en el camp de les avantguardes, a més de retre homenatge a un testimoni de la història de la nostra societat. Però l'exposició, com indica el títol, pretén mostrar la multiplicitat

'Self-portrait' (1993), de Yurie Nagashima. Aquesta fotografia s'inclou dins de la mostra "Mirades impúdiques", que estudia els límits entre l'àmbit públic i el privat. A sota, Arthur Miller, visitant l'antic teatre d'Epidaure, a Grècia (1964). El dramaturg va ser fotografiat per Inge Morath, de qui es fa una retrospectiva

INGE MORATH / MAGNUM PHOTOS

Fora de Barcelona

Tot i que la majoria d'exposicions es concentren a la ciutat de Barcelona, no hem d'oblidar que a fora també podem trobar propostes interessants. Per exemple la de l'argentí Humberto Rivas (Tinglado 1 del Moll de Costa, Port de Tarragona, fins al 14 de maig), Premi Nacional de Fotografia de 1998 i Premi d'Arts Plàstiques Ciutat de Barcelona, 1997. A *Los misterios de la realidad* deixa clar quines són les dues constants que l'interessen. D'una banda una aproximació a la persona "normal", sense idealitzar-la, mostrant-la tal com és i, de l'altra, l'estudi d'espais urbans degradats.

Del fotoperiodista Kim Manresa, àmpliament premiat i amb una obra caracteritzada pel seu valor documental i artístic, se'n pot veure (claustre del monestir de Santa Maria de Sant Cugat, fins al 7 de maig) el seguiment que va fer de la Mare Teresa de Calcuta. Manresa, juntament amb Humberto Ribas, Toni Catany, Manel Esclusa i Mariano Zuzunaga, entre d'altres, també participa a "Àlbum de Barcelona" (galeria Lucità Homs, de Barcelona, del 13 d'abril al 13 de maig), una altra visió de la ciutat a través d'un conjunt d'imatges inèdites.

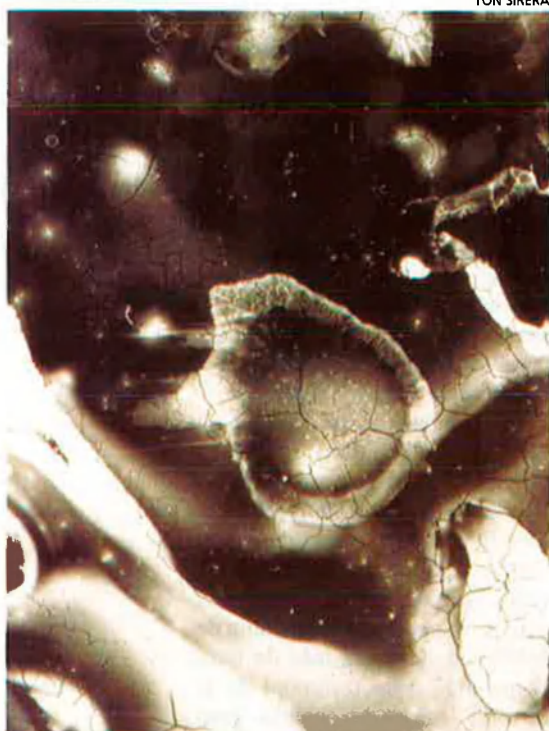
I de col·lectives, fora de Barcelona, cal destacar "Look at me" (Centre de Documentació i Museu Tèxtil, de Terrassa, fins al 28 de maig), una reflexió sobre els límits entre moda i fotografia. Més de dues-centes imatges il·lustren la història de la fotografia de moda a la Gran Bretanya, des dels seus inicis, a principis dels 60, fins a l'actualitat. En una llista de 37 autors, hi ha figures del gènere com Helmut Newton,

Nick Knight o Norman Parkinson, però també documentalistes i fotògrafs de redacció. Tots ells han contribuït a trencar les fronteres, al principi molt llunyanes, entre moda i fotografia. La moda que surt al carrer, la introducció del sexe i l'escàndol, la cruïlla entre moda popular i alta costura, les races i la introducció del cine, la música i la televisió són alguns dels aspectes que

repassa aquesta exposició itinerant organitzada pel British Council. Aquest macroprograma es complementa amb nombroses activitats paral·leles, com ara cursos, debats, conferències i tallers. La informació completa de la Primavera també està disponible a través d'Internet (<http://cultura.gencat.es/casm>) i (www.artplus.es/primaverafotografia).

'Hungry?' (1995). És una de les imatges de la mostra "Look at me".

'Cultiu' (1959), de Ton Sirera. El fotògraf lleidatà és homenatjat per la Primavera Fotogràfica 2000.

de significats que té la seva obra.

Aquests noms i molts més, alguns d'estrangers, formen part de la història fotogràfica de Catalunya, i el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), ens hi acostarà, fins al 25 de juny, mitjantçant un recorregut fins a l'actualitat que s'inicia amb el naixement de la imatge al 1839. Precisament aquesta reconstrucció és un dels objectius del MNAC, que té el seu propi departament de fotografia. La mostra, ordenada de forma cronològica, es divideix en quatre apartats: dels orígens en pictorialisme, la fotografia moderna, la nova avantguarda i el període contemporani.

La Primavera també ha fet un lloc a la nord-americana Inge Morath, reportera, membre de la mítica agència Magnum i dona del dramaturg Arthur Miller al qual va fotografiar en nombroses ocasions. Dues mostres ens acosten al seu treball: "Inge Morath,

retrospectiva" (FNAC Triangle, fins al 14 de maig) i "Arthur Miller fotografiat per Inge Morath" (FNAC L'Illa, fins al 21 de maig). La retrospectiva la revela com a retratista, deixant de banda la seva faceta de gran reportera. D'altra banda, a L'Illa, tenim a la Morath que ha sabut captar, amb la seva habitual sensibilitat, dignitat i delicadesa, l'altra cara d'Arthur Miller, la d'un home atent als amics, amant dels esports i sobretot dels comportaments humans.

Fa un parell de setmanes que les portes del MACBA es van obrir a l'exposició realista de Camilo José Vergara. A "El nou gueto americà" (fins 28 de maig), l'autor xilè, instal·lat fa més de trenta anys a Estats Units, plasma una obsessió: l'altra cara –la dels pobres– del somni americà. Després d'anys d'observació, aquest prestigiós fotògraf documental enumera tres tipologies: els "guetos verds" centrat en les runes d'edi-

ficis; els "guetos institucionals", llocs que sobreviuen amb fons públics i els "nous guetos americans", recull de les transformacions de barris marginals a diferents ciutats nord-americanes.

El realisme, però des d'una altra vessant, també entra dins dels paràmetres d'un creador inquiet i singular, Alberto García-Alix. A la galeria H:0 (fins al 29 d'abril), el fotògraf de Lleó presenta "Autorretrats", un recorregut per un temps, el seu, a partir de retrats i autoretrats. Una visió heterodoxa de l'ésser humà.

L'ésser humà, i més concretament la societat i la seva desintegració, ha estat un tema àmpliament estudiat pel fotògraf i investigador alemany Jürgen Klauke, poc conegut a les nostres terres. A la galeria Metropolitana (del 3 de maig al 16 de juny) presentarà la seva visió ideològica i el seu mètode d'experimentació visual en els últims vint anys. Amb motiu d'aquesta exposició, Klauke, amic de barrejar diferents disciplines artístiques i pioner en l'ús de mitjants tècnics i electrònics, farà a Barcelona una conferència en què donarà detalls del seu treball.

Més reflexions. Com la que fa el col·lectiu a la mostra "Mirades impúdiques" (Centre Cultural de la Fundació La Caixa de Barcelona, del 12 d'abril al 25 de juny). El tema d'estudi, els límits entre l'àmbit públic i el privat. Artistes contemporanis de diferents països com Estats Units, Japó, Canadà, Sud-àfrica, Espanya..., participen en aquest projecte que, a través del vici d'observar, analitza la relació entre la mirada de l'artista i la realitat que reflecteix. Un home que juga a golf a la seva habitació o un altre que s'està assegut al sofà del seu menjador són dos exemples per parlar d'un temps, aquest, en què s'amagen situacions com la solitud, la vellesa o la mort. Entre els dotze artistes que hi participen, dotze formes d'entendre el món, hi ha el vídeo de Nuria Canal. *Moltes vegades molt*, el seu títol, se centra en la conversa íntima d'un grup de dones.

CAMILO JOSÉ VERGARA

Per la seva banda el madrileny Manolo Laguillo (Galeria Safia, de l'11 d'abril al 2 de juny) exposa el resultat d'un treball iniciat fa quatre anys. Durant tot aquest temps ha fet el seguiment fotogràfic de la reconstrucció i ampliació del Liceu. D'un total de dos mil imatges n'ha seleccionades vint. La mostra de Laguillo, sempre preocupat pel tema de la representació de l'espai, es complementa amb un espectacular mosaic fotogràfic realitzat per l'arquitecte barceloní Xavier Fabré. El seu títol *Liceo 1996-2000*.

Al taller de gravat La Tinta Invisible es pot veure el treball de Joan Fontcuberta (fins al 19 de maig). "Sputnik" és en realitat una selecció de tiratges originals que fa menys d'un any es va mostrar al MNAC. Una original iniciativa que pretenia explicar la misteriosa desaparició de l'astronauta Ivan Istoitxnikov. A més es presenten imatges de la instal·lació, retalls de premsa i els comentaris equívocs que va ocasionar la mostra en el seu moment. Fontcuberta també participa a la col·lectiva "Fotogramas" (Kowasa Gallery fins el 27 de maig). El creador barceloní comparteix espai amb 28 artistes més (Picasso, Villers, Zuzunaga, Emili Godes...) que diuen la seva sobre aquesta antiga tècnica. Quaranta obres que fan un repàs del fotograma

des del segle XIX fins a l'actualitat.

I una altra curiositat, les fotografies, dibuixos i guions de cinema del cineasta Carlos Saura. D'aquesta forma manifesta la seva "Passió per la imatge" (Círculo del Arte, del 13 d'abril al 31 de maig).

'Los Angeles' (1996), de Camilo José Vergara. El fotògraf xilè presenta una mostra sobre el nou gueto americà.

Anna Garcia

CATALÀ-ROCA

'Barcelona 1948'. Una de les fotografies de la mostra "Català-Roca. Una nova mirada".